

Arkiv Nyt

Nyt fra Vinderup Egnshistoriske Arkiv

www.vinderup-egnshistorie.dk

Nr. 36

Efterår

2012

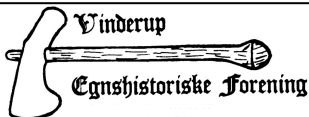
En skyttefest

Side 3

Husk udgivelsen af Årbog for Vinderupegnen 2012 16. november kl. 14.00 på Arkivet.

Foreningen er efter præsentationen af bogen vært ved et beskedent traktement. Alle er meget velkommen.

Vinjes Torv 1, 7830 Vinderup. Tlf: 97 44 29 98

Hjemmeside: www.arkivet-vinderup.dk

Email: mail@arkivet-vinderup.dk

Åben: Mandag 18-21 og Fredag 10-15

Bestyrelsen

Formand

Kurt Guldbæk, Hasselholtvej 4, 7830 Vinderup Tlf. 51 28 85 54
E-mail: kurt@vinderup-egnshistorie.dk og 97 44 36 01

Næstformand

Børge Poulsen, Klostervej 30, Sevel, 7830 Vinderup Tlf. 97 54 18 00

Kasserer

Gustav Lind, Nørregade 37, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 10 75

Sekretær

Boye Bruhn, Skrænten 29, Sevel, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 61 04

Bente Dalsgaard, Hjelmhedevej 4, Sepstrup, 7800 Skive Tlf. 30 23 64 52

Jens Nymose, Skolegade 16, Herrup, 7830 Vinderup Tlf. 60 64 43 10

Harry Klith, Østparken 1, Ejsing, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 62 48

Suppleanter:

Laila Nørgaard, Hovgårdvej 4, Sahl, 7830 Vinderup Tlf. 26 12 87 94

Hans Kurt Hansen, Toften 45, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 18 78

Revisorer:

Leif Svendsen, Skive

H. P. Christensen, Østparken 10, Ejsing, 7830 Vinderup Tlf. 62 75 12 20

Faste udvalg

Mødeudvalg

Fmd. Boye Bruhn, Skrænten 29, Sevel, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 61 04

Bente Dalsgaard, Hjelmhedevej 4, Sepstrup, 7800 Skive Tlf. 30 23 64 52

Arkivudvalg

Fmd. Jens Nymose, Skolegade 16, Herrup, 7830 Vinderup Tlf. 60 64 43 10

Sekr. Harry Klith, Østparken 1, Ejsing, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 62 48

Ninna Weis, Birkevej 1, 7830 Vinderup Tlf. 97 44 15 14

Børge Poulsen, Klostervej 30, Sevel, 7830 Vinderup Tlf. 97 54 18 00

Daglig leder af Vinderup Egnshistoriske Arkiv

Bodil Møller, Pilevang 1, Sevel Tlf. 97 44 84 41

Arkiv Nyt

Udgives af Vinderup Egnshistoriske Forening, Vinjes Torv 1, Tlf. 97 44 29 98

Redaktør: Kurt Guldbæk, Hasselholtvej 4 Tlf. 51 28 85 54

E-mail: kurt@vinderup-egnshistorie.dk

Alle bidrag til bladet sendes til ovennævnte.

Oplag: 300 stk.

En skyttefest

Jeg har en lille sølvplade, der bærer inskriptionen : ”Mesterskabsskydning Sevel 1907”.

Den stammer fra min farfar Peder Christian Jensen, som blev født den 8. december 1879 i Bilstrup.

Senere bliver han indrulleret i militæret hos 6. Batt., 2. Kompagni, og her viser hans skyttebog, at han allerede da var en ganske habil skytte med mange træffere. Fra 1902 – 1904 arbejder han ved landbrug i Skive og tager så på Kærehave Husmandsskole v. Ringsted vinteren 1904-05. I 1906 kommer han til Sevel og bliver daglejer og fisker på Stubbergård. Siden bliver han ansat som vejformand hos Viborg Amts Vejevæsen, hvorfra han pensioneres i 1945. Nedenstående fortælling er en stil, skrevet mens farfar var elev på husmandsskolen, men det kunne måske godt have været en beskrivelse af en skyttefest i Sevel på den tid.

Bente Dalsgaard, Sebstrup

Det er en søndag morgen først i september, at vi befinder os i en lille landsby. Luften er så ren og klar, som den ofte er det på denne årstid, og solen sender sine varme stråler ned over byen og dens snart afhøstede marker, hvis frugter med undtagelse af lidt havre og rodfrugterne er bragt hjem. Vi træffer straks en af byens velkendte borgere, Kresten Troelsen,

en lille vims person, der for en stor del erhverver opholdet til sig og sine ved "bierhverv". Han har vel et lille landbrug, men det er dog særlig den store mængde børn, han er ejer eller medejer af, der giver ham den fornødne indtægt og gør ham så bekendt. Hans usædvanlige travlhed i dag synes dog ikke at gælde bierne; han er nemlig i færd med at klistre papir på

nogle skiver, der ligger udbredt op ad tørvehusets skrå sider. Den stedlige skytteforening, for hvilken han er formand, har i sommerens løb lidt et par nederlag i konkurrenceskydningen med nabokredsene, som den nu i dag vil søge at få oprejsning for ved en kamp på den hjemlige bane, hvortil de sejrende kredse tilligemed et par andre er indbudt, og det er forberedelser til at få alt ordnet til denne begivenhed, som så ivrig sysselsætter Troelsen.

Der er da heller ikke så lidt at gøre; foruden at bringe skiverne i stand, skal skydebanen i anledning af den ventede store forøgelse af skytter yderligere afspærres og inddeles. Der skal rejses to telte på pladsen, et til brug for den efter skydningens ophør påtænkte dans og fest, hvori skal være restauration. For at få lidt forberedelse til eftermiddagens strid er det tillige meningen, at de lokale skytter skal tage en dyst allerede om formiddagen, og for yderligere at ans pore dem er den forbunden med en præmierække, hvortil byens piger har skænket gevinsterne. Den sidste af disse er der dog ingen, der sætter pris på at vinde, det er nemlig en meget solid dame af træ til 25 øre.

Hen ad klokken 10 var alle da også mødte, og skydningen begyndte. Skuddene faldt livligt efter hverandre og ledsagedes gerne af højtidelige forsikringer om, at det var en plet, i hvert fald måtte det da være en 6er eller 7er mindst. Når markørerne desuagtet ikke så nær al tid var af samme mening, men viste en 2er, 3er eller endog en forbier, var den uheldige skytte rede til at sværge på, at en-

ten så de ikke rigtig efter, eller også skød den dumme riffel ikke bestemt, mod hvilket sidste de øvrige straks protesterede. De bedst øvede skytter skød først og tog selvfølgelig også gennemgående det højeste pointantal, medens nogle af de ringeste stod og kæmpede med en ejendommelig følelse, der almindelig kaldes kanonfeber; men turen til at skyde nåede jo efterhånden også til dem.

Det tidspunkt er nu nået, da interessen særlig er henvendt på, hvem der vil blive den heldige (eller uheldige) vinder af den kuriøse ærespræmie. Endnu er det ikke let at forudse, idet flere står omtrent lige med point. Men så er der en karl, Lars, hvis opnåede resultat i betænkelig grad frister til at udpege ham som manden. Han vil dog ved et fif søge at forbedre sine udsigter i så henseende; i dette øjemed giver han ubemærket visiret på riflen en fejl indstilling og henleder så de øvrige opmærksomhed på det uheldige forhold, hvorunder han tilsyneladende har skudt. Troelsen foreholder ham hans pligt til selv at forebygge slige fejl, men for at der ikke skal være grund til misfornøjelse, får han lov til at skyde en gang mere. Lars prøver så sin lykke på ny, og under vældig munterhed fra de omkringstående gjorde han sig uomtvistelig berettiget til at kalde trædamen for sin lovlige ejendom.

Dermed var den skydning endt, og folk hastede hjem for at få deres midt-dagsmad sat til livs og så atter møde på festpladsen for at træffe de sidste forberedelser til de fremmede skytters modtagelse.

Det lykkedes også at få alt bragt i orden, så at medlemmerne kunne stå samlede under fanen og byde den første af de under takstfast sang nærmede fremmede foreninger velkommen og nu påfulgte gemytlig passiar mellem de fra tidligere lejligheder velkendte kammerater indtil de øvrige indbudte kredse i løbet af en halv times tid var ankomne.

Ved en sådan konkurrenceskydning sender hver kreds naturligvis sine bedste skytter afsted, thi ellers har den jo ingen udsigt til at klare sig anstændig, og det er derfor omtrent de samme, der mødes hver gang, og uforudsete uheld fraregnede har de fleste en nogenlunde begrundet mening om den enkeltes præstation. Man har således en anelse om, at Eistrupkredsen nok vil blive den mest hårdnakkede modstander. Imidlertid bliver pladserne fordelt, og skydningen begynder. Troelsen åbner kampen for sin kreds, og han gør det på en værdig måde, idet han i de fastsatte 5 skud opnår 49 point. I lang tid er dette resultat enestående; men så kommer Jens Madsen fra Eistrup frem på pladsen, og da han er bekendt som den bedste skytte i sin kreds, samles der straks en mængde tilskuere bag ved og ved siderne af ham. Jens kaster et blik på sit gevær, lader det, tager sigte og skyder en plet; da markørerne tilkendegav dette resultat, gav Jens et lille nik som for at antyde, at sådan skulle det være. Anden og tredje gang gentager det samme sig, og for hver gang bliver bifaldet fra Eistrupskytterne stærkere, thi nu tror de at være sikre på, at Jens nok skal dupere Troelsen. Men ved fjerde skud glipper det; det er en 7er.

Stemningen blandt Eistrupperne dalede noget ved dette uheld og ved at betragte Troelsen, der også står hos, synes man at se et ubestemmeligt træk fare hen over hans ansigt. Han siger dog intet, og det gør Jens heller ikke, men sidstnævnte lader på ny sit gevær, kniber læberne hårdt sammen, idet han hæver riflen til kinden og næsten i samme nu trækker han af. Ja, det er igen en plet, og nu står de to altså lige. De andre skytter fortsætter imidlertid skydningen under kammeraternes vekslende tilråb, eftersom resultaterne viser sig, og endelig falder det sidste skud. Men det kildne spørgsmål, hvem der skal have æren af at være skyttekonge, som det kaldes, er ikke let at bestemme under de givne forhold; man enes derfor om at lade de to rivaler prøve deres færdighed endnu en gang for ad denne vej at få en afgørelse. Troelsen begyndte atter først, alle trænger sig så tæt på de to, som det er muligt, men ikke et ord høres. "Bum" lyder skuddet. "En plet"! råber over tyve stemmer samtidig, og Troelsens venner ser hoverende ud. Så tager Jens affære. Men enten det nu er det nervespændende i øjeblikkets situation eller andre årsager, der gør sig gældende, er ikke godt at vide; men da hans skud under yderst spændt opmærksomhed fra hele flokken falder, er det kun en 4er, og Troelsen erklæres for sejrherre.

Nu bliver der et lille ophold, som de nærmestboende benytter til at smutte hjem og spise til aften og tilse kreaturerne. De øvrige vandrer ind i teltene, hvor lysene er tændte, nogle nyder en genstand i beværtningsteltet, andre undersøger de på et bord i det

andet telt fremlagte sølvgenstande, der udgør præmierne til skytterne. Efter en god halv times forløb er de fleste igen mødte, og Troelsen retter først en tak til alle de fremmødte skytter, fordi de var mødte og for det gode rolige forhold, de havde udvist under skydningen. Han bekendtgør derefter resultatet af dagens kamp, og det viser sig, at den stedlige kreds har fået den attråede revanche, idet den står som nr. 1. Præmierne bliver derpå uddelte, hvorefter de flester ældre fremmede drager hjem, medens de yngre bliver for at

Min farfar efter en vellykket jagt.

tage del i den snart begyndende dans. Hele omegnens voksne ungdom strømmer nu til stedet for at deltage i denne morskab, og en stor del af de ældre borgere benytter også lejligheden til at komme sammen og få sig et lille glas og en passiar om de forskellige spørgsmål, der er mest aktuelle for dem. Snart er det et larmende liv, der udfolder sig. I det ene telt bearbejder de to spillemænd deres instrumenter med en ihærdighed og udholdenhed, der fuldt ud tilfredsstiller den ved slig lejlighed særlig arbejdslystne ungdom; de dansende hvirvler rundt

på det ikke overdrevent jævne gulv, hvorpå der efterhånden aflejres et tykt lag støv og snavs, der lidt efter lidt fejes op af pigernes brusende kjoler og klæber sig fast på de af sved fugtige ansigter og hænder, på kravetøj og kjoleliv, kort sagt, alt i teltet bliver overtrukket deraf. Når en eller anden så finder det altfor trykkende i teltet, søger han eller hun udenfor, hvor det også nok er værd at vandre lidt i den dejlige stjerneklare nat og indånde den rene luft.

Man kan også nok iagttage et par, der tilsyneladende tilfældig træffes i

den lidt bag ved teltene liggende gran-
skov. Men kunne man så følge dem på
deres vej ind mellem de tavse træer,
kan det nok hænde, man blev vidne til
en måske længe tilbageholdt åbenba-
relse af hjertets dybe følelser, der kun
har ventet på lejlighed til at slippe ud;
det er næsten som naturen stemmer
det menneskelige sind på en egen høj-
tidelig måde, som jeg ikke ret kan
finde ord til at udtrykke, men som det
i alt fald er ufattelig, at nogen kan
eller vil benytte til misbrug, hvilket jo
desværre sker.

Men lad os nu kigge ind til de
gamle i beværtningsteltet. Der er
slemst kvalmet der inde, når man lige
kommer ude fra. En tæt tåge af to-
baksrøg, som dog ikke i mindste måde
synes at genere de tilstedeværende,
svæver over hele rummet og næsten
svøber sig om de vadmelsklædte, god-
modigt udseende hedeboere, der sid-
der grupperede om de primitive borde,
hvorpå hist og her findes små søer af
forskellig farveudseende, der røber
arten af de nydte ”omgange”.

Først på aftenen er det navnlig de
kommunale anliggender, der drøftes
på ret fredelig vis. Der diskuteres om
fordelene ved den nylig stiftede foder-
stofforening, hvorvidt man ligesom i
nabobyen skal gå over til at betale
mælken på mejeriet efter fedtindhold,
hvorledes den ny antagne skolelærer
vil vise sig, nu har de jo i mange år
kun haft den ueksaminerede Niels
degn, og han var jo så nem at komme
afsted med, og børnene var da også ret
glade ved ham. Men denne her unge
lærer var jo fra en hel anden landsdel
og havde sandsynligvis et andet syn
på samfundet end den skikkelige gam-

le skoleholder. Eller de taler om høst-
udbyttet, der nu noget nær kan over-
ses, kvæg- og svinepriserne. Heste-
handelen, Laust Pedersens nye ko-
stald, der er ganske enestående der på
egnen osv. Til sidst kommer de ind på
en diskussion om de nye skattelove og
deres virkninger, og derfra kører man
videre ind på det politiske område.
Her hører enigheden snart op og med
den tungefærdighed, som det nydte
kvantum drikkevarer yderligere har
forøget, søger enhver at gøre sine an-
skuelser gældende som de ene rigtige.
Samtalen bliver højere og højere, og
udtrykkene er næsten ved at blive
grove. Men så råber Søren Andreasen,
der er en af de mest anset i forsamlin-
gen: ”Hør folkens, skal vi gamle nu
ikke ind at danse lidt? Vi skal endda
vise de unge, at vi også nok kan vende
os”. ”ja, lad os det”, lød det i kor, og
dermed var freden genoprettet; hele
flokken begav sig ind i danseteltet, og
snart ser man dem svinge de unge
piger, så det er en hel fornøjelse at se
på dem. ”Jeg tror minsandten, jeg
kunne tage min tur endnu”, siger Sø-
ren til sin sidemand, da dansen var
endt, ”men vi skal vist ellers se efter
at komme hjem nu”. De ældre gik nu
en efter en hjemad, og de unge be-
gyndte også at forlade teltene. Da de
bedste dansere var forsvundne, holdt
de øvrige også op. Spillemandene
pakkede instrumenterne ned. Lamper-
ne slukkedes og under munter skæmt
og latter drog de sidste småklynger
hjemad fra festpladsen for at få et kort
hvil, inden de om morgenen på ny
skulle tage fat på det daglige arbejde.

Peder Christian Jensen

Møder, arrangementer, ture m.m.

Hvor intet andet er nævnt, er mødestedet Arkivet, Vinjes Torv 1, Vinderup.
Se også på hjemmesiden www.vinderup-egnshistorie.dk under ”Møder”.

2012

Onsdag d. 3. oktober Kl. 19.30	Da smør var guld. v/ forskningsbibliotekar Inge Marie Larsen, Århus. Inge Marie Larsen vil fortælle om Hjerl-Hansen og det sibiriske smør-eventyr. Det var med formuen, herfra Hjerl-Hansen var i stand til at bekoste købet og flytningen af de mange bygninger til Hjerl Hede. Medbring kaffe.
Onsdag d. 7. november Kl. 19.30	Min tid på Handbjergghus. Johan Johansen, tidligere forstander på Handbjergghus, fortæller institutionens historie samt om sine 24 år på skolen. Medbring kaffe.
Fredag d. 16. november Kl. 14.00 - 16.00	Årbog for Vinderup-egnen 2012 udgives ved en reception på Arkivet. Efter præsentation af bogen og dens forfattere byder Vinderup Egnshistoriske Forening på en let forfriskning.
Onsdag d. 12. december Kl. 19.30	Advents- og julehygge Underholdning ved lokale kræfter. Se evt. på www.vinderup-egnshistorie.dk . Medbring kaffe.
Onsdag d. 6. februar Kl. 19.30	Pressens betydning for lokalsamfundet Redaktør ved Skive Folkeblad, Ole Dall, fortæller om hvilken betydning de lokale dagblade har for lokalsamfundet. Medbring kaffe.
Onsdag d. 6. marts Kl. 19.30	GENERALFORSAMLING Dagsorden ifølge vedtægterne. På valg til bestyrelsen er: <ul style="list-style-type: none">• Børge Poulsen, Sevel• Harry Klith, Ejning• Jens Nymose, Herrup Efter generalforsamlingen: Se på www.vinderup-egnshistorie.dk . Medbring kaffe.